

פתרון הבחינה

תנ"ך

חורף תש"פ, 2020, שאלון: 1281

מוגש ע"י דליה שטיפמן, מורה לתנ"ך בבית הספר לבגרות של יואל גבע

הערות:

1. התשובות המוצגות כאן הן בגדר הצעה לפתרון השאלון.
2. תיתכנה תשובות נוספות, שאינן מוזכרות כאן, לחלק מהשאלות.

פרק ראשון – היסטוריוגרפיה ונבואה (56 נקודות)

הנבחנים נדרשו לענות על שתיים מהשאלות 1-3 (לכל שאלה - 28 נקודות): בכל אחת מהשאלות שנבחרו סעיף א' (חובה) (12 נקודות), ויש לבחור שניים מהסעיפים ב-ד (לכל סעיף - 8 נקודות).

שאלה 1

סעיף א'

(1) שלוש המשימות שהטיל ה' על אליהו:

- למשוח למלך על ארס, את חזאל.
- למשוח למלך על ישראל, את יהוא בן נמשי.
- למשוח את אלישע לנביא, שיהיה למחליפו של אליהו.

המשימה שביצע אליהו: מינוי אלישע לנביא, כמי שעתיד להחליפו בתפקיד.

(2) המעשה הסמלי שעשה אליהו בעת ביצוע המשימה: הוא השליך את אדרתו אל אלישע. האדרת כסמל לתפקיד הנבואה, והשלכתה אל אלישע, מסמלת את העברת תפקיד הנביא אליו.

סעיף ב'

(1) עפ"י חז"ל, ה' אינו מעוניין עוד באליהו כנביאו. הציטוט מדברי ה', עליו מסתמכים חז"ל בפירושם: "ואת אלישע בן שפט מאבל מחולה תמשח לנביא תחתיך" – ה' מצווה על אליהו למשוח את אלישע לנביא במקומו. ה' 'מפטר' את אליהו מתפקידו.

(2) ה' אינו רוצה שאלהו ימשיך בתפקידו כנביא, מאחר והוא מקטרג על עם ישראל לפני ה'. אליהו מאשים את העם בהאשמות שונות (שבחלקן אינן מדויקות), ומטרתן לדרוש עונש מה' על העם. ה' מתגלה לאליהו באמצעות תופעות טבע שונות, כדי ללמדו שכנביא עליו לסגור/להגן על העם לפני ה', אך אליהו אינו משנה את עמדתו וחוזר ומאשים את העם. לכן, מאחר ואליהו אינו מבין את תפקידו כנביא (סניגור לעם), ה' דורש להחליפו באלישע.

סעיף ג'

- (1) בדברי אליהו בפס' 14, מוצגות האשמות רבות כלפי העם, שמטרתן לגרום לה' להעניש את העם. עפ"י הנאמר בפס' 17, ה' מסכים עם דברי אליהו, מאחר והוא מצווה עליו לבצע מינויים שונים שמטרתם להעניש את עם ישראל (לגרום למותם של רבים מהעם).
- (2) עפ"י פס' 18, ה' מסכים עם הטענות של אליהו, מאחר ונאמר שרק 7,000 אנשים מעם יינצלו, רק הצדיקים שלא חטאו לה'. כלומר ה' מסכים עם הטענות שיש להעניש את העם החוטא.
- אן: ה' מסתייג מטענות אליהו, מאחר ואינו מעניש את כל העם, ומותיר ממנו 7.000 ניצולים.

סעיף ד'

- (1) עפ"י פס' 20, ההתנהגות של אלישע מעידה על התלהבותו מן התפקיד שיועד לו: ברגע שאלהו משליך את אדרתו אל אלישע, אלישע מבין את משמעות המעשה והוא עוזב את מלאכתו וממהר לרוץ אל אליהו: "ויעזב את הבקר וירץ אחרי אליהו...".
- (2) עפ"י פס' 21, ההתלהבות של אלישע מן התפקיד פחתה: הוא אינו ממהר ללכת אחרי אליהו, הוא בוחר לחזור לביתו כדי להיפרד ממשפחתו וממכריו, בפרידה איטית וארוכה, שרק בסופה הוא מתלווה אל אליהו: "וישב מאחרי ויקח את צמד הבקר ויזבחו...ויקם וילך אחרי אליהו..."

שאלה 2

סעיף א'

היחס של רבשקה אל כל אחת מהדמויות (על הנבחן לבסס):
מלך יהודה – רבשקה מתייחס אליו בזלזול, הוא מכנה אותו בשמו הפרטי, ללא צירוף התואר "מלך": "אמרו נא אל חזקיהו... אן": רבשקה מזלזל ביכולתו של חזקיהו להציל את אנשי יהודה: "אל ישא לכם חזקיהו כי לא יוכל להציל אתכם מידו".
מלך מצרים – רבשקה מתייחס אליו בלעג ובזלזול, לדבריו לא ניתן לבטוח במלך מצרים שיבוא לעזרת אנשי יהודה ויתרה מזאת הוא אף עלול להזיק להם: "עתה הנה בטחת לך על משענת הקנה הרצוף הזה על מצרים אשר יסמך איש עליו ובא בכפו ונקבה כן פרעה מלך מצרים לכל הבוטחים עליו".
מלך אשור – רבשקה מביע יחס של כבוד כלפיו: "המלך הגדול מלך אשור", הוא מכנה אותו בכינויים המעצימים את דמותו.

וכן תתקבלנה תשובות נוספות.

סעיף ב'

לעיתים דברים שנאמרים כדי להשיג תוצאה מסוימת מובילים לתוצאה הפוכה: שליחיו של המלך חזקיהו, פונים אל רבשקה ומבקשים ממנו שלא לדבר בשפה היהודית (כדי שהעם הנתון במצור לא יבין את דבריו), אלא בארמית (כדי שרק הם, שליחי המלך, יבינו את דבריו): "ויאמר... אל רבשקה דבר נא אל עבדיך ארמית... ואל תדבר עמנו יהודית...". אך דברים אלו הביאו לתוצאה הפוכה, רבשקה התעקש להמשיך את דבריו בשפה היהודית (כדי שהעם הנמצא במצור, יבין אותו): "ויעמד רבשקה ויקרא בקול גדול יהודית...".

סעיף ג'

- (1) דוגמה להפחדה (על הנבחן לכתוב דוגמה אחת ולהסבירה):
- "אל ישא אתכם חזקיהו כי לא יוכל להציל אתכם מידו" – רבשקה מפחיד את אנשי ירושלים בטענה שחזקיהו לא יוכל להצילם מיד מלך אשור.
  - "אל יבטח אתכם חזקיהו אל ה' לאמר הצל יצילנו ה'..." – לטענת רבשקה, ה' לא יציל את אנשי ירושלים.
- דוגמה לדברי פיתוי (על הנבחן לכתוב דוגמה אחת ולהסבירה):
- "כי כה אמר מלך אשור עשו אתי ברכה וצאו אלי ואכלו איש גפנו ואיש תאנתו..." – רבשקה מבטיח לאנשי ירושלים, שאם יכנעו למלך בבל, הרי שיזכו להמשיך ולחיות חיים טובים.
  - "...ולקחתי אתכם אל ארץ כארצכם ארץ דגן ותירוש ארץ לחמים... וחיו ולא תמותו" – רבשקה מבטיח לאנשי ירושלים, שהם יוגלו אל ארץ משובחת כארץ ישראל ושם יזכו לחיות חיים טובים.
- (2) תתקבל כל תשובה המנומקת היטב. לדוגמה: הדרך שצריך לנקוט רבשקה לשם השגת מטרתו היא הפחדה. רבשקה רוצה שאנשי ירושלים ייכנעו לפני אשור, וכדי לגרום לזאת עליו להפחיד את תושבי ירושלים ולערער את בטחונם, כדי שלא ימשיכו בהתנגדותם לכיבוש האשורי.
- אן: הדרך שצריך לנקוט רבשקה לשם השגת מטרתו היא פיתוי. תושבי ירושלים יודעים שהאויב האשורי גדול ועצום מהם, וכי המרד של חזקיהו עלול להביא להשמדתם והגלייתם. לכן, אם רבשקה רוצה שיכנעו לפניו, עדיף לו לפנות אליהם בדברי פיתוי, שיזכו לעתיד טוב יותר (כך הם יסמכו עליו ויהיו נכונים לכניעה).

סעיף ד'

- (1) תפיסת האלוהים בפס' 25: אלוהות אוניברסלית: "ה' אמר אלי עלה על הארץ הזאת והשחיתה" – עפ"י רבשקה, ה' הוא אל כלל עולמי והוא הקובע את כל הארועים בעולם. ה' הוא זה ששלח את אשור, כדי להכות ביהודה.
- תפיסת האלוהים בפס' 33-35: אלוהות מקומית: "מי בכל אלוהי הארצות אשר הצילו את ארצם מידי כי יציל ה' את ירושלים מידי" – עפ"י רבשקה לכל עם/ארץ יש אל משלו

וכוחו מצומצם ומוגבל. רבשקה משווה את ה' ליתר אלי הארצות השונות, שלא הצליחו להציל את עמם מיד מלך אשור, בדומה לה'.

(2) על הנבחן לנמק את אחת מהטענות הבאות:

- יש הטוענים כי השימוש בשתי תפיסות אלוהים שונות מחזק את דברי השכנוע של רבשקה: עפ"י תפיסת האלוהות האוניברסלית, בדברי רבשקה, ה' הביא את אשור להכות ביהודה, לכן ה' שהוא השליט המקומי בארץ (עפ"י תפיסת האלוהות המקומית) לא יציל את אנשי יהודה.
- יש הטוענים כי השימוש בשתי התפיסות מחליש את דברי השכנוע: כי אם ה' מוצג כאל אוניברסלי האחראי על כל הקורה בעולם, הרי שלא ניתן לראות בו אל מקומי, שכוחו מוגבל למקום אחד.

שאלה 3

סעיף א'

- (1) תפקידו של הנביא עפ"י פס' 16, הוא להתפלל לפני ה' על עם ישראל (להגיד דברי סנגוריה/הגנה על העם לפני ה'), כדי למנוע את הענשתם.
- (2) ראיות למעשי העם, שבגללם החליט האל להגביל את הנביא (על הנבחן להביא שתי ראיות משני פס' שונים ולהסביר כל ראייה):

- "הבנים מלקטים עצים והאבות מבערים את האש והנשים לשות בצק לעשות כונים למלכת השמים והסך נסכים לאלהים אחרים" (פס' 18) – העם עוסק בעבודת אלילים, שבה כל בני המשפחה לוקחים חלק פעיל. אָן: "...למען הכעיסני" (פס' 18) – העם חוטא דווקא כדי להכעיס את ה'.
- "כה אמר ה' עלותיכם ספו על זבחיכפם ואכלו בשר" (פס' 21) – העם מקפיד על קיום מצוות פולחן אך אינו מקפיד על התנהגות מוסרית ראויה, דבר שאינו רצוי בעיני ה'.
- "ולא שמעו ולא הטו את אזנם וילכו במעצות בשרירות לבם הרע ויהיו לאחור ולא לפני" (פס' 24) – העם נוהג בעקשנות וברוע, ואינו מקשיב למצוות ה'. אָן: "ויהיו לאחור ולא לפני" (פס' 24) – העם עזב את ה' ופנה לעבודת אלילים.

סעיף ב'

- (1) העונש על חטא יהודה יינתן עפ"י העיקרון של "מידה כנגד מידה" (על הנבחן להציג ראייה ולהסבירה): באמצעות השורש ב-ע-ר.
- חטא העם: "... והאבות **מבערים** את האש... לעשות כונים למלכת שמים והסך נסכים לאלהים אחרים" – העם מבעיר אש, לשם עבודת אלילים.
- העונש מה': "... הנה אפי וחמתי נתכת על המקום הזה... **ובערה** ולא תכבה" – ה' יתך את כעסו על המקום ויבעיר/ישרוף כליל את כל יהודה.
- (2) האירוע ההיסטורי הנרמז בעונש שיינתן לעם: גלות וחורבן ממלכת יהודה וחורבן בית המקדש. השנה הלועזית בה התרחש אירוע זה: 586 לפנה"ס.

סעיף ג'

- (1) העניין העיקרי שירמיהו מדגיש בדבריו, שהעם יקשיב לה' וינהג עפ"י מצוותיו: "כי אם את הדבר הזה ציויתי אותם לאמר שמעו בקולי והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו לי לעם והלכתם בכל הדרך אשר אצוה אתכם".
- העניין העיקרי שעמוס מדגיש בדבריו, הוא קיום משפט צדק: "ויגל כמים משפט וצדקה כנחל איתן".
- (2) היחס של ירמיהו ועמוס לפולחן, אינו עולה בקנה אחד עם הנאמר בדברים י"ב 10-11. לפי דברי הנביאים ה' מייחס חשיבות משנית לפולחן ולהקרבת קורבנות, אך עפ"י ספר דברים, הקורבנות מוצגים כדרישה אלוהית מהעם, ואף מפורטים סוגי הקורבנות השונים שה' דורש מהעם, מה שמעיד על חשיבות הפולחן.

סעיף ד'

- (1) מי היו אמורים להדריך את העם בקיום דרישת ה': הנביאים שנשלחו ע"י ה' לעם. מדוע לא קיים העם את דרישת ה': כי העם עקשן, קשה עורף, ובחר שלא לשמוע את דברי ה' שהביאו אליו הנביאים.
- (2) עפ"י ירמיה כ"ג 28-32, העם לא קיים את דרישת ה' בגלל נביאי השקר. העם בטח בדבריהם של נביאי השקר, שהטעו אותו באומרים שהם מוסרים נבואת אמת מעם ה'. זאת בשונה מירמיה ז, 24, שבו נאמר שהעם בחר מרצונו ובעקשנותו, שלא להקשיב לדברי ה' ונביאיו.

פרק שני – נושאי החובה (24 נקודות)

הנבחנים נדרשו לענות על שלוש מתוך השאלות 4-7 (לכל שאלה – 8 נקודות)

חוק

שאלה 4

סעיף א'

מטרת הפנייה של הכוהן אל העם, היא למסור לעם דברי עידוד לפני צאתו למלחמה, כדי לחזק את בטחונו של העם: "...אל ירך לבבכם אל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו מפניהם. כי ה' אלהיכם ההלך עמכם להלחם לכם עם איביכם להושיע אתכם".

מטרת הפנייה של השוטרים אל העם, לחלק פטורים מיציאה למלחמה: "מי אשר בנה בית חדש ולא חנכו ילך וישב לביתו... מי האיש אשר נטע כרם ולא חללו ילך וישב לביתו... " (וכן כל דוגמה למתן פטור מדברי השוטרים בפס' 5-8).

סעיף ב'

תתקבל תשובה של מטרות תואמות או מנוגדות, המנומקת היטב. לדוגמה:

מטרת הפנייה של הכוהן לעם, תואמת למטרת הפנייה של השוטרים לעם: הכהן מעודד את העם ומחזק את בטחונו בכך שינצח במלחמה בזכות ה'. דברים אלה מקבלים חיזוק בחלוקת הפטורים לעם, כי יש בזאת לעודד את העם שלא נחוץ שכל לוחמי העם ייקחו חלק במלחמה, כי ה' איתם לסייע להם. אן: מתן הפטור הרביעי, הפטור לפחדן שמא 'ידביק' בפחד את יתר הלוחמים, תואמת למטרת הכוהן, לעודד את העם ולחזק את בטחונו לפני היציאה למלחמה.

אן: מטרת הפנייה של הכוהן לעם, אינה תואמת למטרת הפנייה של השוטרים לעם. הכוהן פונה בדברי עידוד לעם המתעתד לצאת למלחמה, אך אין זה מעודד, כאשר חלק מהלוחמים זוכים לפטור מיציאה למלחמה.

חכמה

שאלה 5

סעיף א'

הכינוי החוזר שה' מננה בו את איוב: "עבדי". כינוי זה מלמד על יחסו של ה' לאיוב: ה' רואה באיוב, אדם המאמין בו באמונה שלמה ונאמן לו (יחס חיובי).

סעיף ב'

ההסבר של חז"ל ליחס של ה' כלפי איוב: כי איוב היה נכון להתפלל למען רעיו לפני ה'. למרות כל הסבל שאיוב חווה (והביקורות מרעיו), הוא היה מוכן לפנות אל ה' בתפילה, שלא יפגע ברעיו. ביסוס: "...ואיוב עבדי יתפלל עליכם כי אם פניו אשא לבלתי עשות עמכם נבלה". וה' אכן נענה לתפילת איוב בעבור רעיו: "...וישא ה' פני איוב".

נביאי אמת ושקר

שאלה 6

סעיף א'

(1) ההבדל בין שתי התגובות של ירמיהו:

עפ"י פס' 11 – לאחר שחנניה שובר את מוטת העץ מעל צוואר ירמיהו, ירמיהו שותק, הוא הולך מבלי להגיב: "וילך ירמיה הנביא לדרכו".
עפ"י פס' 15-16 – ירמיהו פונה בדברים לחנניה ומבהיר לו, שהוא לא נשלח ע"י ה' לנבא לעם, לכן הוא יענש במוות ע"י ה': "ויאמר ירמיה הנביא... השנה אתה מת". תגובתו מעידה על בטחון עצמי.

(2) מה גרם להבדל: לאחר שחנניה חיזק את דבריו באמצעות מעשה סמלי (שבירת מוטת העץ מעל צוואר ירמיהו), ירמיהו אולי חש מבוכה, או ספק בדבריו. הביטחון שהפגין חנניה עירער את בטחונו של ירמיהו בדברי הנבואה שלו. אך לאחר שה' פנה אל ירמיהו ואמר לו שבכוונתו להכביד את העול הבבלי, כפי שירמיהו נשלח לנבא אל העם, וכי חנניה דובר שקר, ירמיהו חש בטוח.

סעיף ב'

התגובה הראשונה של ירמיה, מעידה על גדולתו כנביא: הוא בוחר שלא להתווכח עם חנניה או לנסות לשכנע את מאזיניהם שהוא הדובר אמת בשם ה'. הוא בוחר שלא להיכנס לריב עם חנניה, כדי להוכיח מיהו הנביא הדובר את דבר ה'.

תגובות לחורבן ושיבת ציון

שאלה 7

סעיף א'

דוגמה לדברי נחמה שנאמרים לעם (על הנבחן להביא דוגמה אחת ולהסבירה):

- "נחמו נחמו עמי יאמר אלהיכם" – ה' פונה בדברי נחמה ועידוד לעם.
- "דברו על לב ירושלים וקראו אליה כי מלאה צבאה כי נרצה עונה..." – הנביא מודיע לעם, שהסתיימה תקופת העונש שלו.
- "ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדו כי פי ה' דבר" – כאשר ה' יקיים את הבטחתו לגאול את העם, כל האנושות תכיר בגדולת ה'. ה' יגאל לבטח, את עמו.
- "...ודבר אלהינו יקום לעולם" – הבטחת ה' לגאול את העם, תתקיים.

וכן תתקבלנה דוגמאות נוספות מהכתוב.

דוגמה לדברים קשים שנזכרים בנבואה (על הנבחן להביא דוגמה אחת ולהסבירה):

- "כי לקחה מיד ה' כפלים בכל חטאתיה" – הנביא מציין שהעם נענש כפליים בגלל חטאיו הקשים.
- "יבש חציר נבל ציץ כי רוח ה' נשבה בו, אכן חציר העם" – בני האדם הם חסרי משמעות וזמניים בעולם. כפי שהחציר וציץ השדה מתייבשים בעקבות רוח יבשה שה' שולח בהם, כך בני האדם מתים ויחד עימם הבטחותיהם או התועלת שבהם.

וכן תתקבלנה דוגמאות נוספות מהכתוב.

סעיף ב'

לדעתי, הנביא מזכיר לעם את מצבו הקשה בנבואת הנחמה, כדי להעצים את גאולתו ע"י ה'. למרות המצב הקשה שבו העם נמצא, ה' יציל אותו וישיבו אל הארץ. אז: כדי להזהיר את העם. ה' עתיד לגאול את העם ולהשיבו לארץ, אך אם יחזור ויחטוא העם, ה' יחזירו למצבו הקשה והעגום.

פרק שלישי – נושאי ההרחבה (8 נקודות)

הנבחנים נדרשו לענות על אחת מתוך השאלות 8-9 (לכל שאלה – 8 נקודות)

נביאי אמת ונביאי שקר

שאלה 8

סעיף א'

הכוהנים, הנביאים וכל העם השמיטו מדברי ירמיהו את התנאי לקיומו של העונש. ירמיהו ניבא שאם העם לא ישמע לדברי ה' ולנביאיו, לקיים את מצוות ה', הרי שה' יעניש אותם בחומרה. הם הביאו מדבריו, רק את העונש הצפוי לממלכת יהודה: חורבן בית המקדש וירושלים (כפי שה' עשה בשילה) והגליית העם.

סעיף ב'

מה אפשר ללמוד מן ההשמטה על הלך הרוח של השומעים: שהם חסרי סבלנות לדברי ירמיהו ואינם קשובים לכל דבריו. אן: שהם מתנגדים לדברי ירמיהו ובטוחים שכל רצונו הוא שה' יעניש אותם. אן: שהם בטוחים שהם עתידים להיענש, מבלי שניתן יהיה לשנות את רוע הגזירה.

תגובות על החורבן ושיבת ציון

שאלה 9

סעיף א'

(1) דוגמה אחת לצערו של המקונן על העבר:

- "נפלה עטרת ראשנו" – בית המקדש נחשב לכתר של ממלכת יהודה, למושא הגאווה והפאר שלהם, והוא איננו עוד.

דוגמה אחת לצערו של המקונן על ההווה:

- "על הר ציון ששמים שועלים הלכו בו" – בהווה, בית המקדש חרב והמקום בו הוא היה נותר שומם. כל כך שומם, ששועלים מסתובבים שם.

(2) התפקיד של הדברים הנאמרים בפסוק 19 בקטע המביע קינה וצער, הם לעורר תקווה בלב השומעים. המקונן מכריז שה' הוא נצחי ושלטונו בעולם הוא תמידי, ואין זה תלוי בקיומו של בית המקדש (לכן, יש תקווה לגאולתם ע"י ה').

אן: האמירה שה' הוא נצחי ושלטונו בעולם הוא תמידי, היא בכדי להזכיר לה' שהעם אינו נצחי ולכן הוא מבקש מה' שלא ישכח אותו לעד.

סעיף ב'

את קריאת מגילת איכה נהוג לסיים בחזרה על פס' 21, כדי שלא לסיים את המגילה בנימה קשה וחסרת תקווה. הפס' האחרון במגילה: "כי מאס מאסתנו קצפת עלינו עד מאד" – העם מודה שאכן ה' כועס עליו מאוד. לכן, כדי לסיים בנימה אופטימית ומעוררת תקווה, חוזרים וקוראים את פס' 21, בו העם מבקש את עזרת ה' לחזור בתשובה ולהשיב אותו לעברו המפואר.

פרק רביעי – קטע להבנה ולניתוח (12 נקודות)

הנבחנים נדרשו לענות על שאלה 10 (חובה) ועל שתיים מתוך השאלות 11-13
(לכל שאלה – 4 נקודות)

שאלה 10 (חובה)**סעיף א'**

הפס' העוסקים בהמלכת דוד: פס' 1-3.

סעיף ב'

המעשה הראשון שעשה דוד כמלך, הוא כיבוש העיר ירושלים ובנייתה כעיר בירתו, בפס' 4-8.

שאלה 11**סעיף א'**

שלושה נימוקים של העם למשיחת דוד למלך (על הנבחן לבסס):

- "הנה עצמד ובשרך אנחנו" – דוד הוא חלק מהעם, הם כולם בני עם אחד (הוא אינו זר להם)
- "גם תמול גם שלשום בהיות שאול מלך אתה המוציא והמביא את ישראל" – דוד הוא זה שהנהיג והוביל את העם במלחמותיו (אפילו בימים בהם שאול היה המלך).
- "ויאמר ה' אלהיך לך אתה תרעה את עמי את ישראל ואתה תהיה לנגיד על עמי ישראל" – ה' בחר בדוד להיות למלך על עם ישראל.

סעיף ב'

עפ"י הכתוב, הנימוק החשוב ביותר הוא הבחירה של ה' בדוד כמלך על העם. העם חוזר על נימוק זה פעמיים, בשתי גרסאות, מה שמעניק לו משנה תוקף וחשיבות.

שאלה 12

ראיות מן הכתוב המבססות את הזיקה המיוחדת של דוד לירושלים (על הנבחן להביא שלוש ראיות):

- "וילך דוד וכל ישראל ירושלם היא יבוס" – מיד לאחר המלכת דוד למלך על ישראל, הוא בוחר בירושלים כעיר הבירה שלו.
- "וילכד דוד את מצדת ציון היא עיר דוד" – דוד אחראי לתחילת כיבוש חלקים מהעיר ירושלים.
- "ויאמר דוד כל מכה יבوسی בראשונה יהיה לראש ולשר..." – דוד מעודד את העם לקחת חלק בכיבוש העיר ירושלים ובהשמדת תושביה היבוסים.
- "... על כן קראו לו עיר דוד" – העיר נקראת ע"ש דוד: "עיר דוד".
- "ויבן העיר מסביב מן המלוא ועד הסביב..." – דוד אחראי לפיתוח ובניית העיר ירושלים.

שאלה 13

סעיף א'

דוד לא שתה מן המים שהביאו לו גיבוריו מהעיר בית לחם, כי הם סיכנו את חייהם במעשה זה. האנשים מסרו את חייהם כדי להביא לו מים, וכביכול דמם בתוך המים, לכן לא יהיה זה נכון לשתות אותם.

סעיף ב'

ההתנהלות של דוד מעוררת תמיהה: בפס' 17, דוד מביע רצון ומשאלה לשתות מים ממי הבאר בבית לחם. שלושה מהגיבורים של דוד, מיהרו למלא את משאלתו, ולהביא לו מים, אך בפס' 19 נמסר, שהוא בחר שלא לשתות מהם. (אם כן, מדוע הביע משאלה זו, אם לא התכוון לה באמת?).